

A gazdasági növekedés strukturális sajátosságai az Európai Unióban. A COVID-krízis gazdasági hatásai

Halmai Péter
egyetemi tanár

Gazdasági növekedés: növekedési diagnosztika

- Értelmezési dimenziók
- Rövid és hosszútáv
- Közepes és hosszú távon kínálati oldali tényezők a meghatározóak:
  - a munka
  - a tőke
  - a teljes tényezőtermelékenység (TFP)
- TFP: technikai haladás, innováció, intézményi viszonyok, makrogazdasági politikák, bizalom, a társadalmi értékrend és a kultúra
- Aktuális és potenciális növekedés, kibocsátási rés
- Potenciális kibocsátás: ciklikus tényezőktől megtisztított kínálati kapacitás
- Növekedésorientált gazdaságpolitika: hosszabb távú előretekintés, vízió
- Országregatta: nem sprint, hanem hosszútávfutás

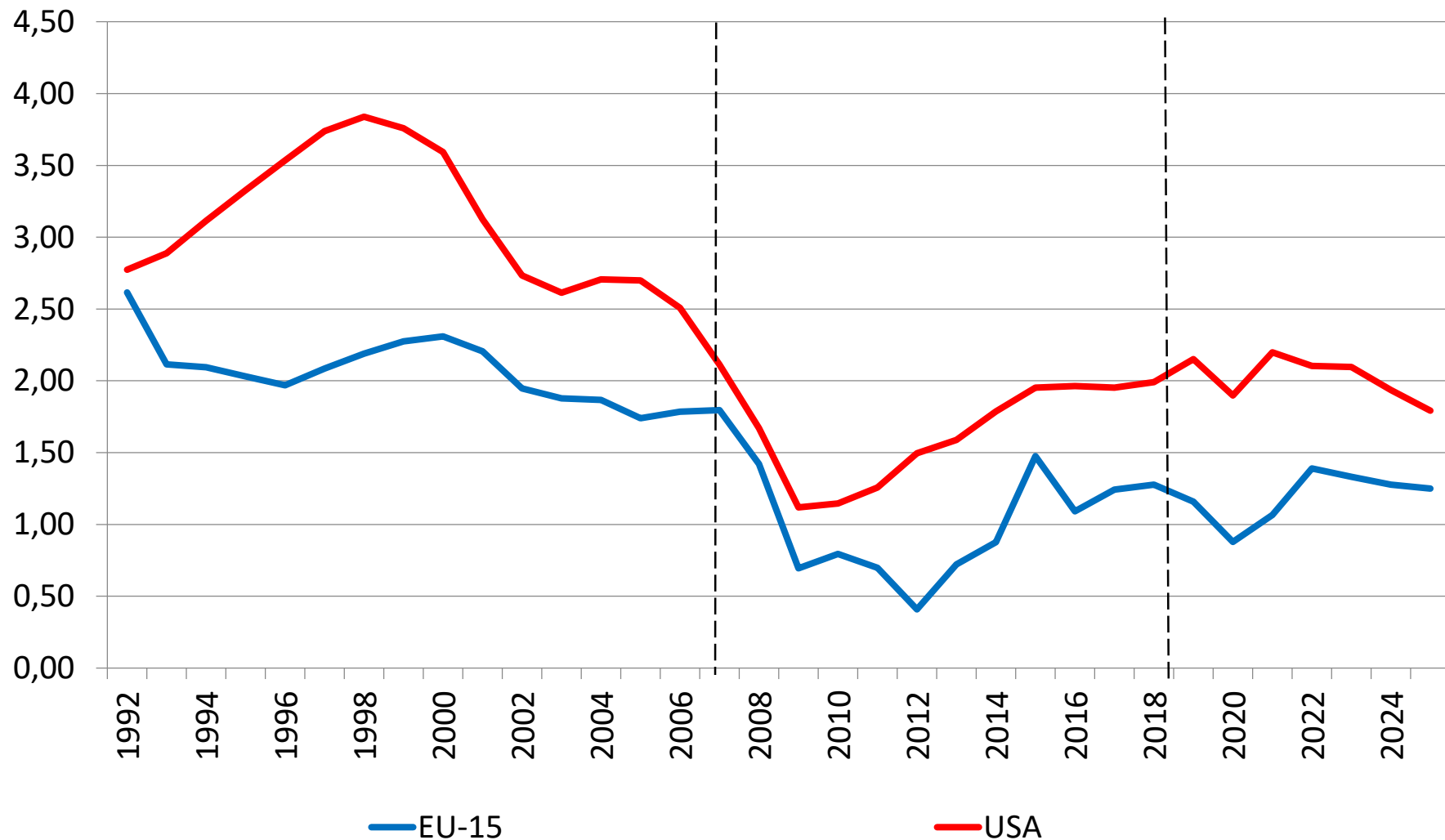
Potenciális növekedés

- A növekedés egyensúlyi pályája
- Módszertani nehézségek
- Növekedési számvitel, termelési függvény megközelítés, növekedési tényezők dekompozíciója
- A növekedési potenciál feltárása szembesítés az európai és tagállami valóság, illetve az ambíciók között
- Prociklikus gazdaságpolitikák megelőzése

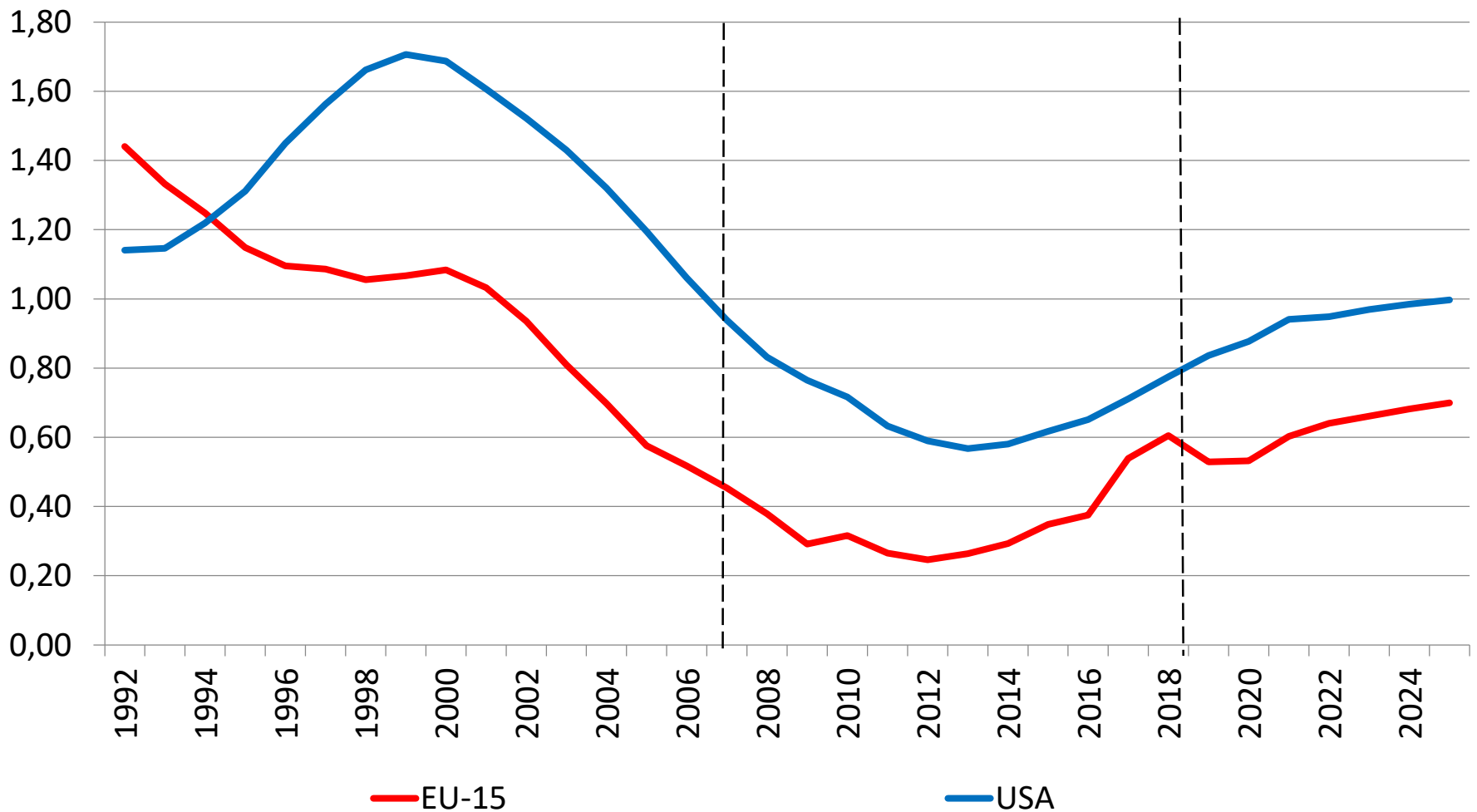
Erózió és krízis → Kifulladás

- Az „aranykori növekedés” után fokozatos erózió a „nagy megnyugvás” időszakában
- 2008-2009: „Nagy krízis”
- Lassú és differenciált kilábalás
- COVID-19
- Mit hozhat a Poszt-COVID időszak?
- Krízis: új esély, „alkotó rombolás” (Schumpeter)

Potenciális növekedési ütem

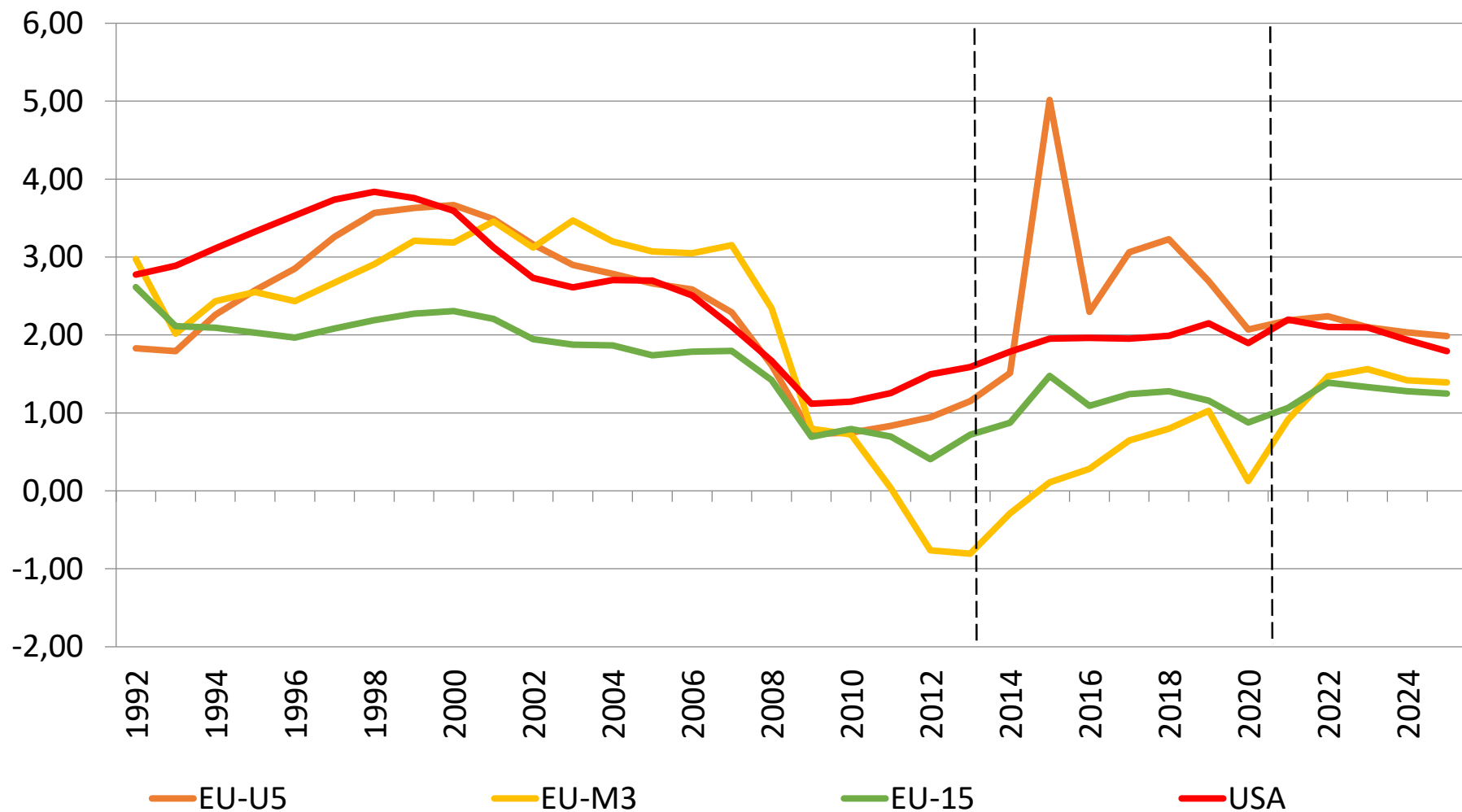
Teljes tényezőtermelés (TFP)

Termelékenységi rés

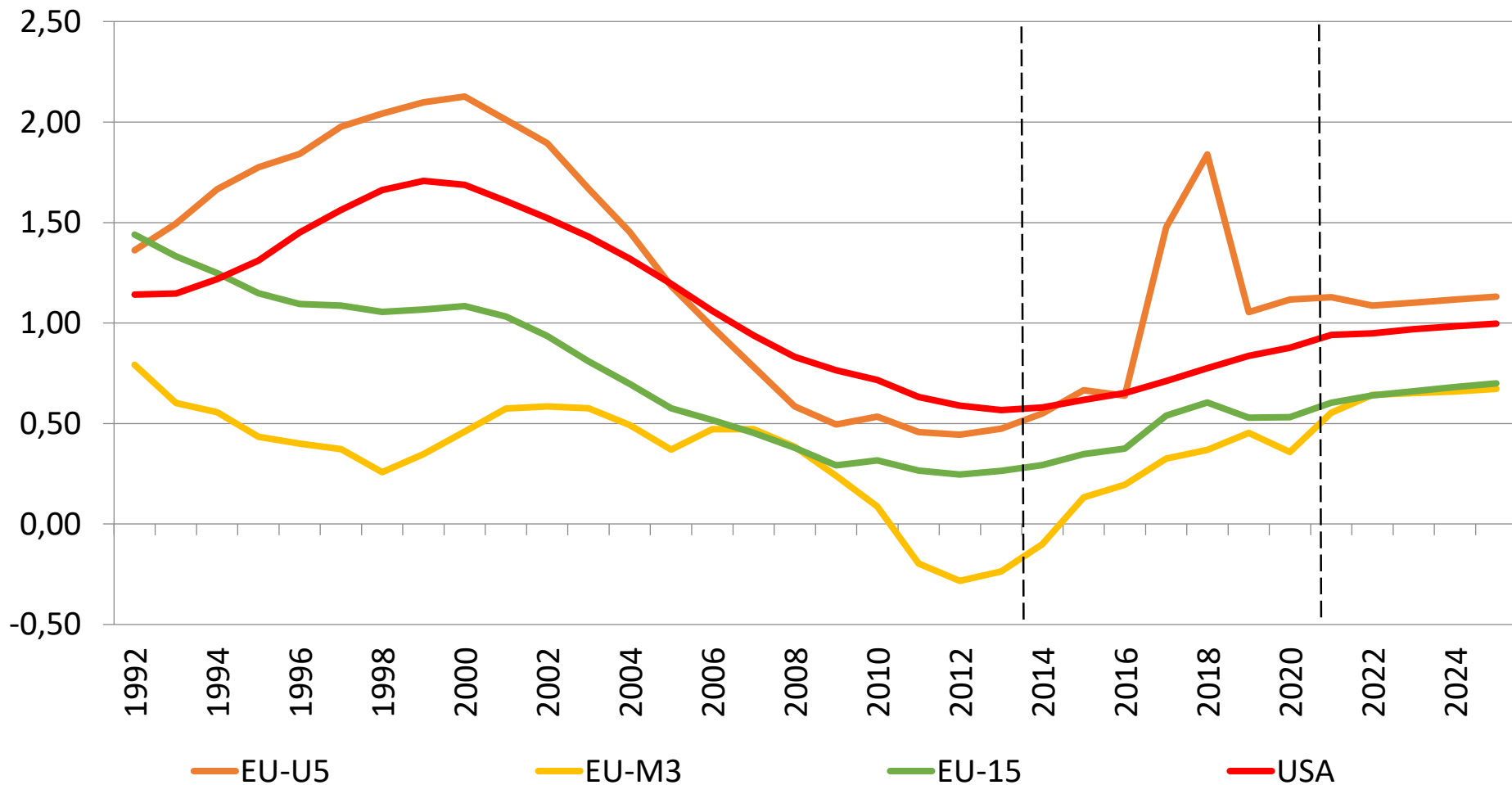
- Innováció, a technológiai élmezőnybe tartozó országokból történő tovagyrúzás
- Intenzívebb árupiaci verseny, eltérő szabályozás
- Mélyebb és hatékonyabb pénzpiacok
- K+F célú üzleti beruházások
- Piaci be- és kilépés (vállalati dinamika)
- Rugalmasabb munkaerőpiac
- Magasabb képzettségi prémium
- Ágazati termelékenységi szerkezet
- IKT diffúziója
- *TFP-rés az Egyesült Államok és az EU között csekély számú iparágban összpontosul:*
- az elektronikai berendezések előállítására; a nagy- és a kiskereskedelem; az ingatlan- és egyéb üzleti szolgáltatások, illetve a pénzügyi szolgáltatások területén

Potenciális növekedési ütem

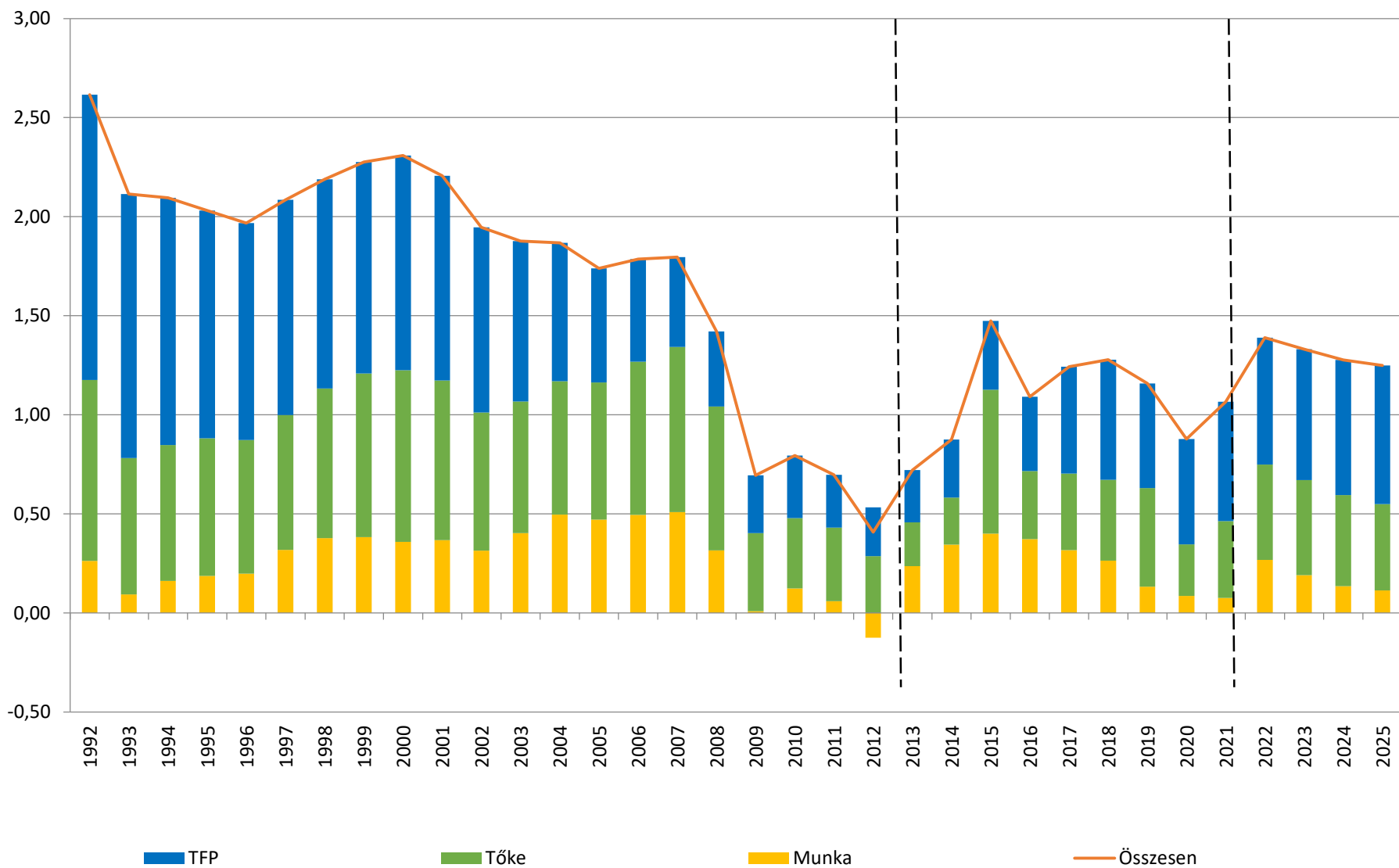

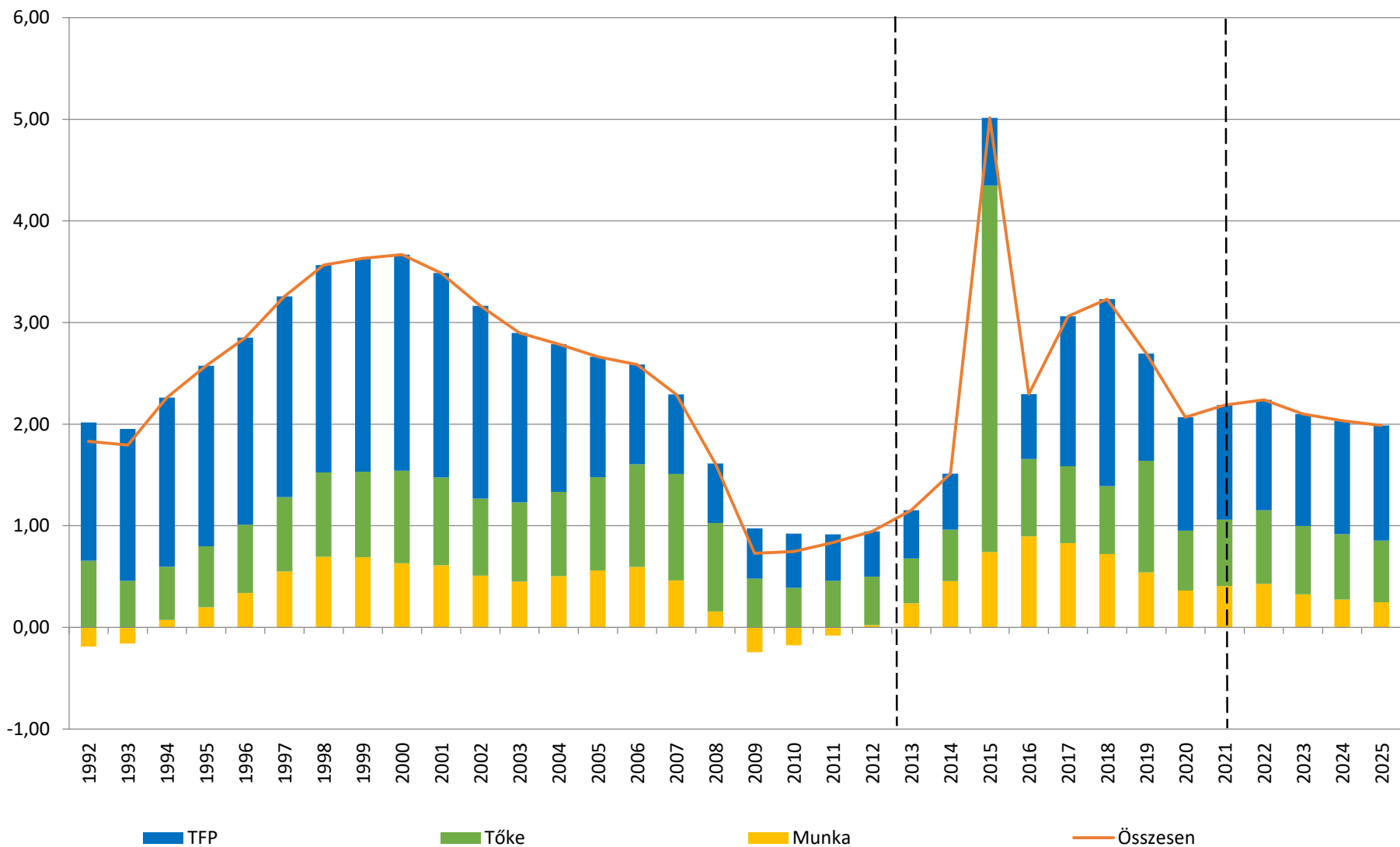
Teljes tényezőtermelés (TFP)

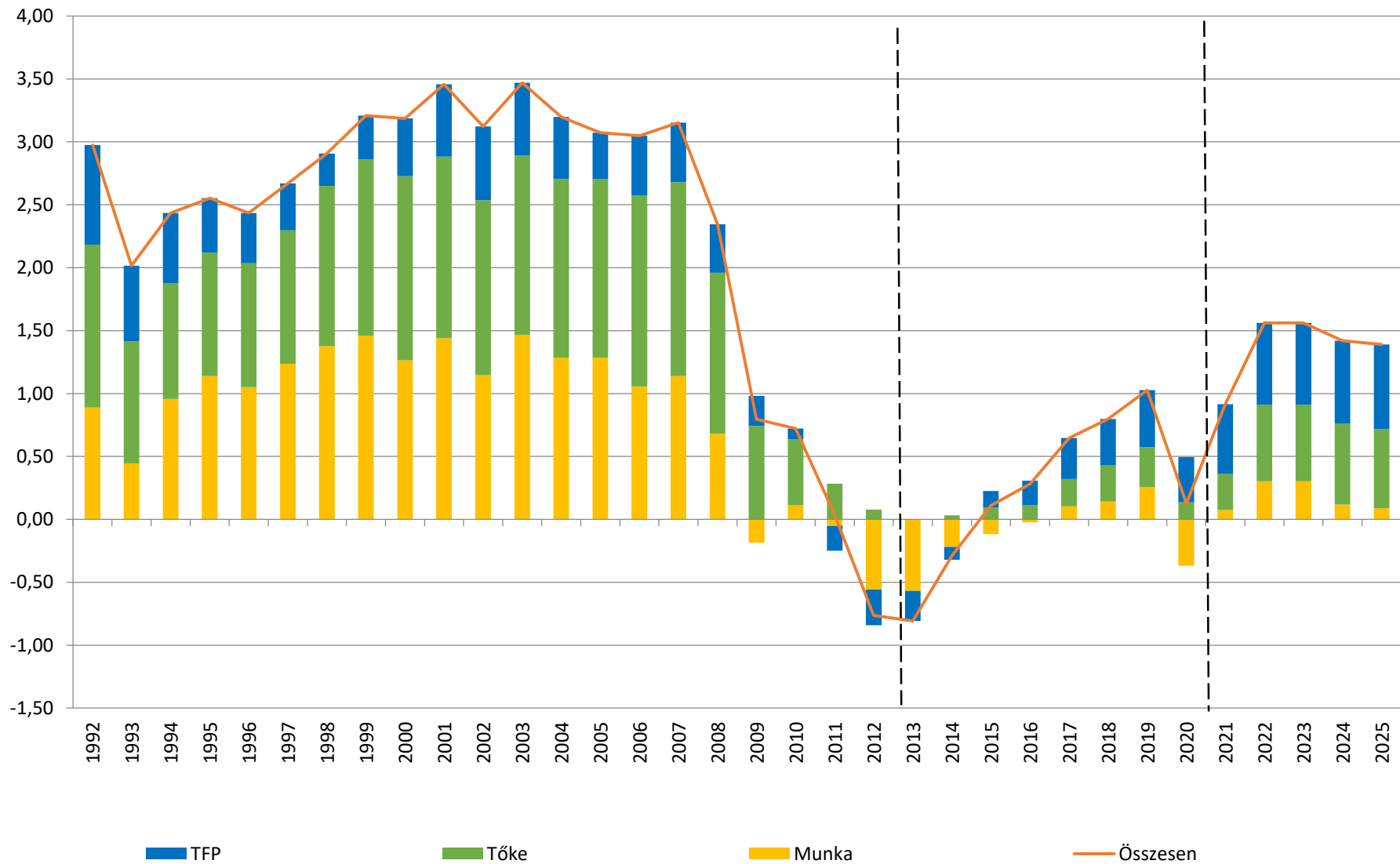
EU15 növekedési modell

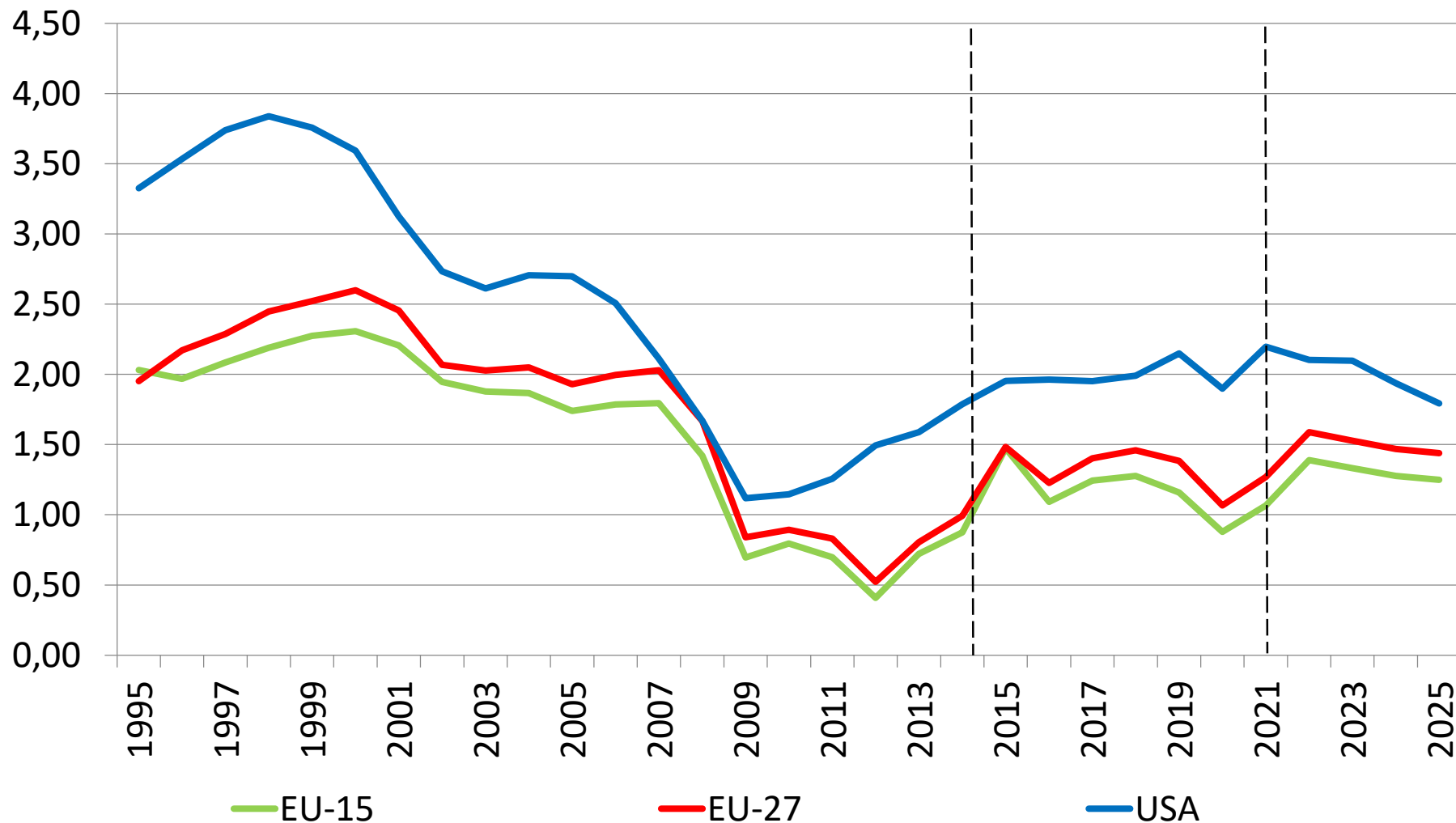
U5 növekedési modell

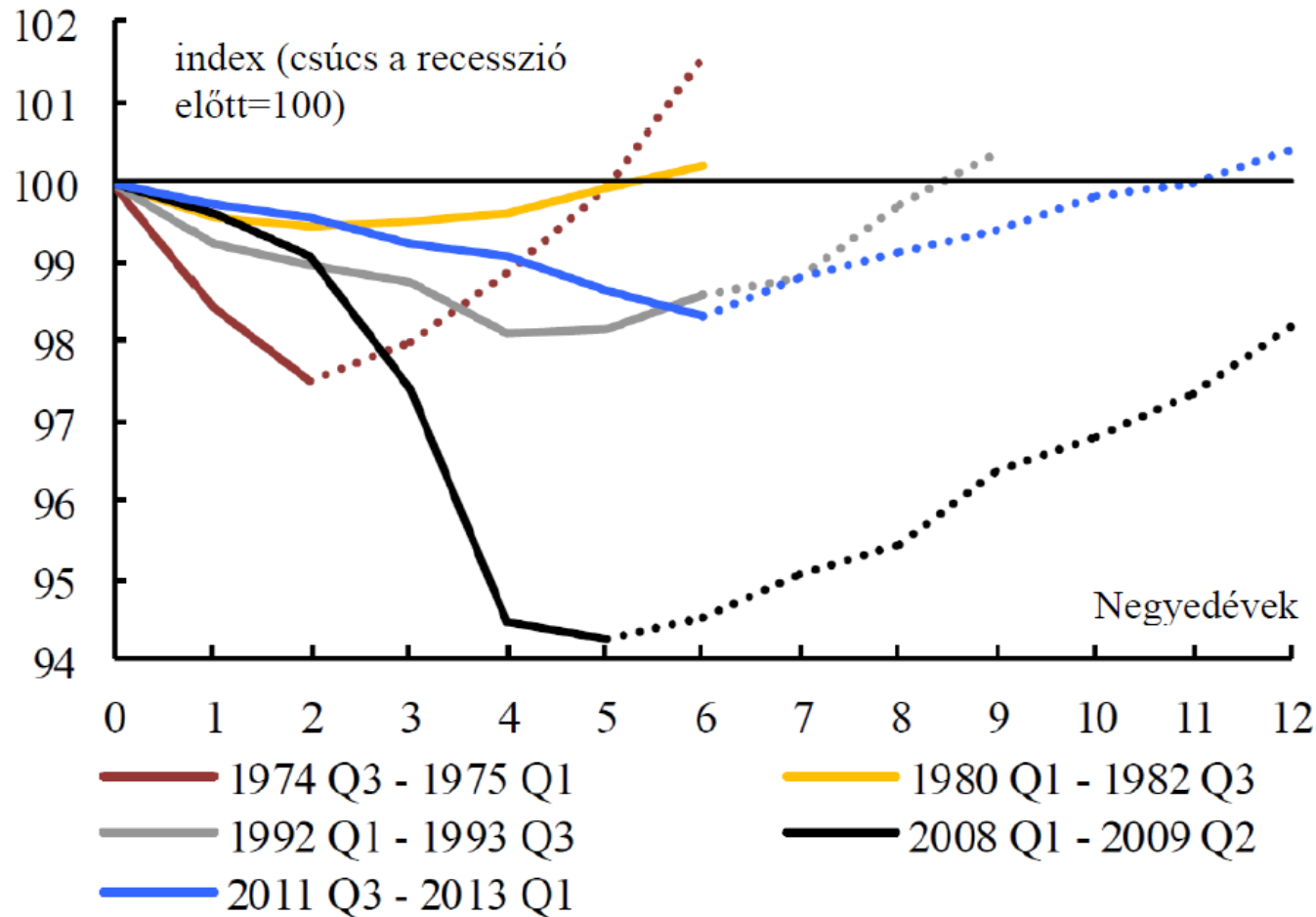
M3 növekedési modell

Potenciális növekedési ütem (EU15, USA, EU27)

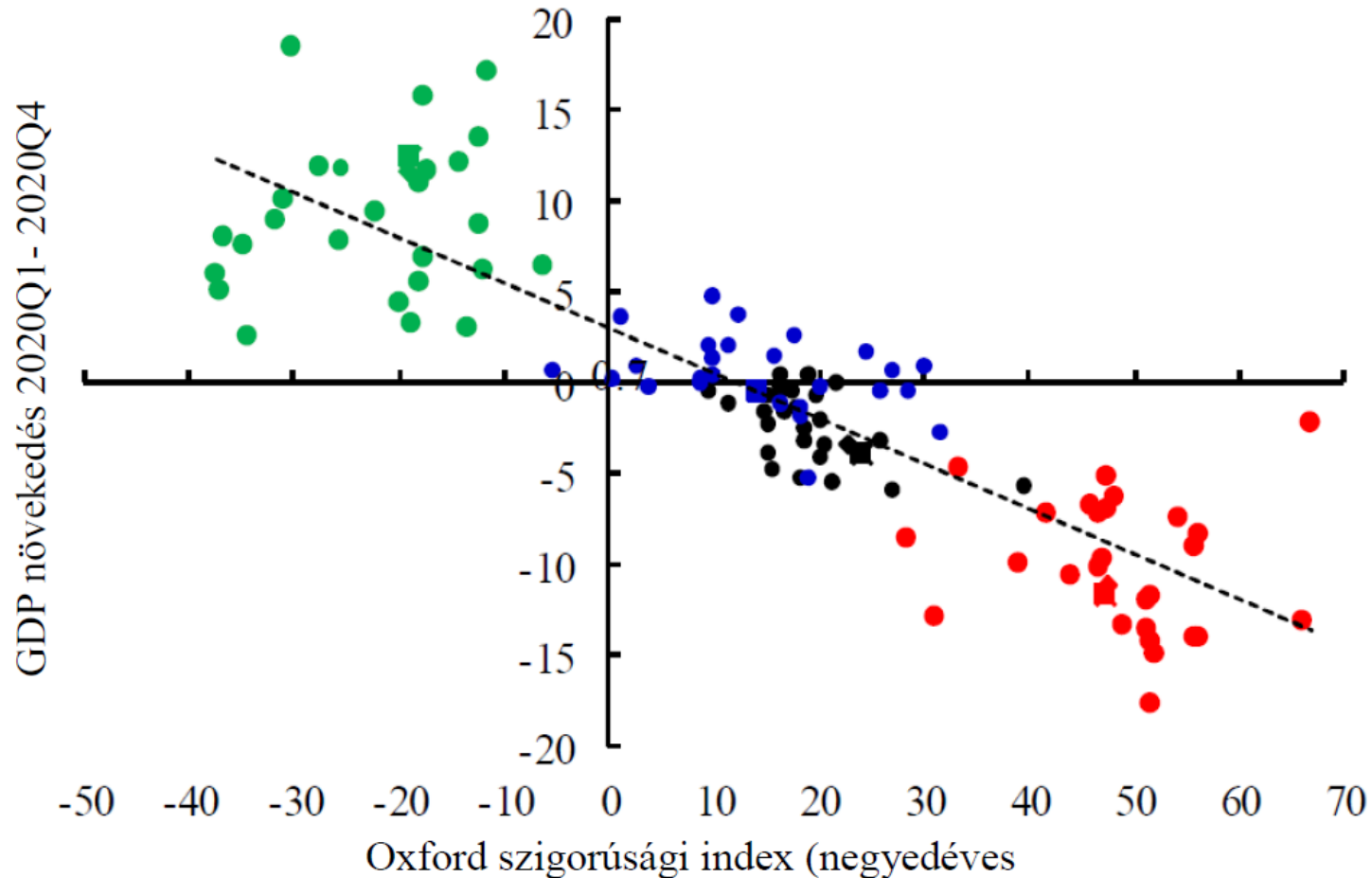
Recessziók és helyreállások az euróövezetben, reál GDP (1970 Q4-2019 Q4)

Megjegyzés: Csúctól a mélypontig (CEPR üzleti ciklus időpontokat megállapító bizottság szerint) folytonos vonal, a korábbi csúshoz történő visszatérésig tartó helyreállások bemutatása pontozott vonal.

Forrás: AWM adatbázis

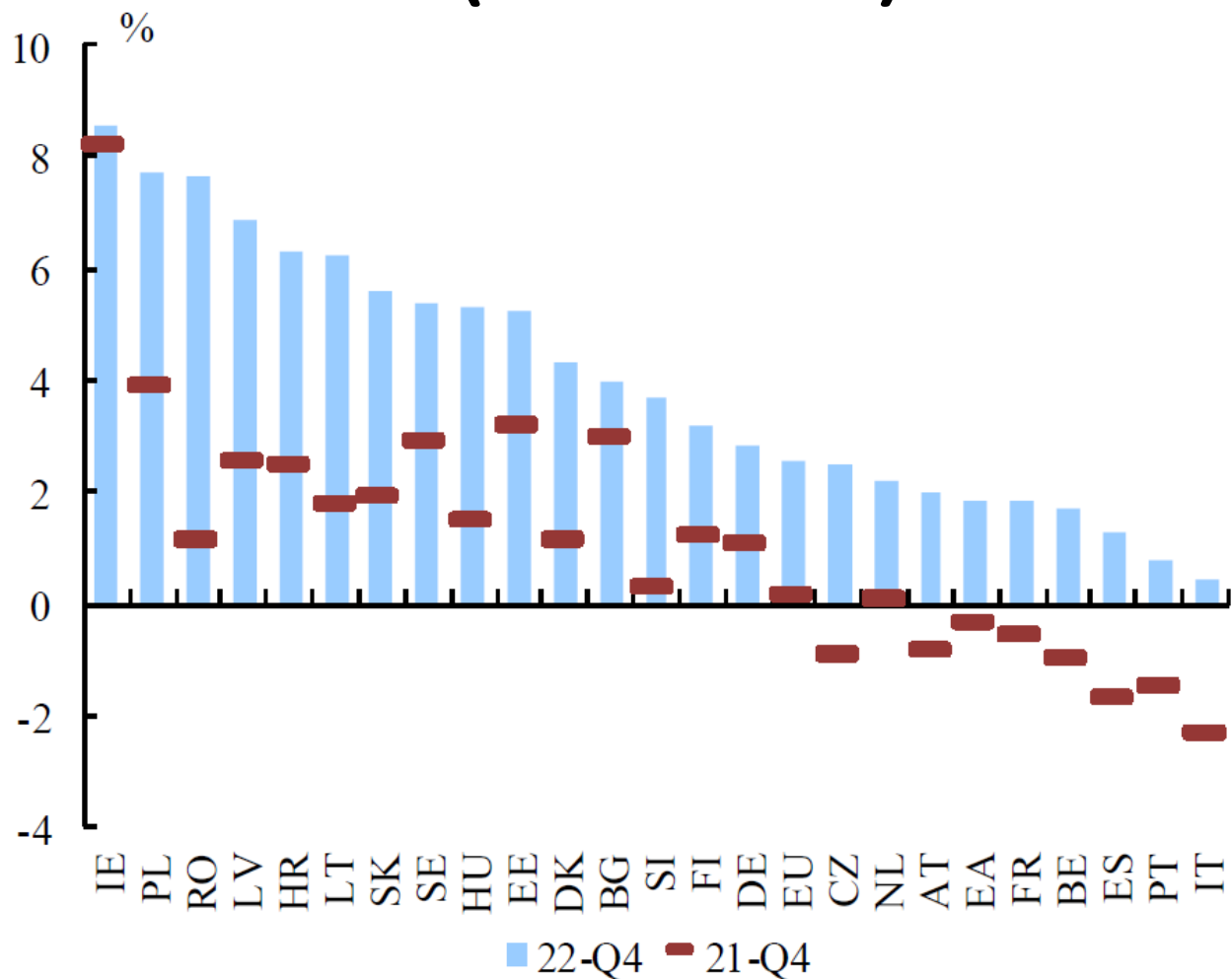
Oxford szigorúsági index és a GDP (negyedéves fejlődés, EU tagállamok, 2020)

Megjegyzés: Q1 fekete pontok; Q2 piros pontok; Q3 zöld pontok; Q4 kék pontok

Forrás: Oxford Government Response data, European Commission.

GDP szintek összehasonlítása (2019 Q4)

Megjegyzés: Nincs negyedéves GDP előrejelzés CY, EL, MT és LU esetében.

COVID-19 tanulságok

- **Külső sokk: gyors kilábalás vs. permanens pandémiás sokkok;**
- **Kínálati láncok tartós zavarai;**
- **Divergenciák további növekedése;**
- **Veszélyek: az akkumuláció csökkenése, munkapiaci hiszterézis, növekvő egyenlőtlenségek, lassuló innováció;**
- **Szint vs. ütem**
- **Új technológiák, üzleti modellek, egészségügyi rekonstrukció: esély a TFP dinamikus növekedésére**

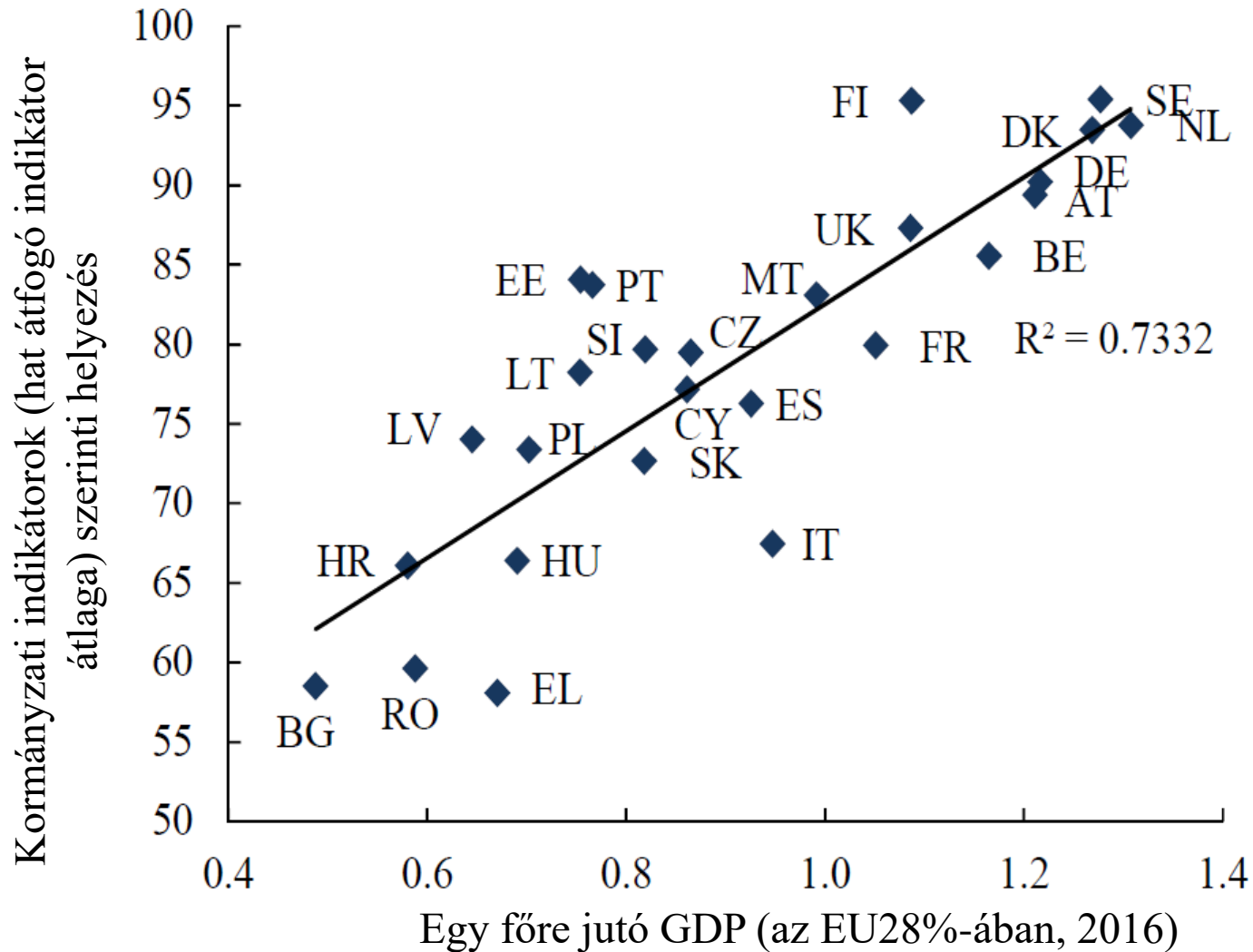
Új növekedési narratíva

- **Növekedési fordulat**
- **Növekedés stabilitása**
  - **fenntarthatósága**
  - **eredményeinek széles és tisztességes elosztása a társadalomban**
- **Súlyos kihívások a konvergencia és az integrációs mechanizmus megújított, fenntartható alapokra helyezése során**
- ***Az európai gazdaság és társadalom működési módjának mélyreható, a potenciális növekedést támogató strukturális reformok révén történő megújítása.***

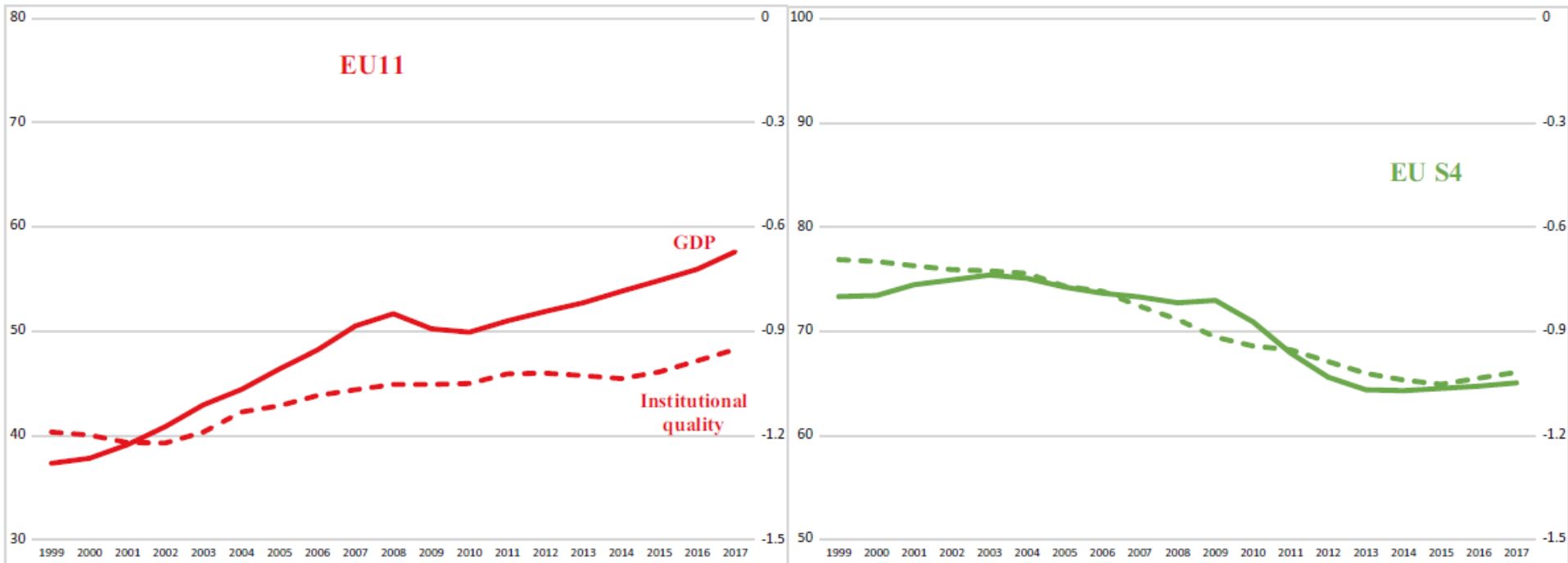
A növekedési potenciált támogató strukturális reformok

- a belső piac jobb működésének megteremtése és az üzleti környezet javítása
- a piaci torzulások csökkentése; a beruházások, az innováció lehetőségei; a versenyképesség erősítése
- mélyreható reformok a termék- és a szolgáltatás piacok, illetve az erőforrás piacok, elsősorban a munkaerő- és a pénzpiac területén.
- *a tudást és az innovációt előmozdító reformok*
- európai és nemzeti reformok, reformszinergia.

Kormányzati indikátorok szerinti helyezés és az egy főre jutó GDP. EU tagállamok

A jövedelmi konvergencia és a kormányzati indikátorok irányzatai

Néhány tanulság

- **Európai növekedési fordulat: kínálati oldali reformok**
- **Integrációs szinergia**
- **Termelékenység: a rés csökkentése**
- **Működő konvergencia mechanizmus**
- **Intézményi és kulturális tényezők jelentősége**
- **Középpontban a TFP**
- **A tudomány felelőssége: post factual society, post truth politics helyett a tények tisztelete**

Köszönöm a figyelmet!